

Serendipiteit

2021 is gestart. Intenties en prioriteiten zijn uitgesproken. We zitten weer vol in de *current ops*. De 'weersomstandigheden' maken dat we onze aandacht kunnen richten op taken, zoals het schoonmaken van de periscoop, die met *clear blue skies* mogelijk zonde van de tijd zijn. Oftewel we zitten midden in een patrouille!

Het kabinet is in het zicht van de thuishaven gestrand; ondanks de coronacrisis bleek de toeslagenaffaire een cruciale navigatiefout. Echt eerherstel van de gedupeerden is schier onmogelijk. Er is sprake geweest van serieuze *mission creep* en dat zette me aan het denken.

Tijdens mijn loopbaan kwam ik niet goed tot mijn recht in de trainer. Ik voelde me een aap die een kunstje moest doen. Bij 'starten run' begon je met een schone lei en bij 'stoppen run' had je een lijst met fouten. Later noemden we dat *feedback* of tips en sloten we af met ad hoc verzonnen *tops*. Maar feitelijk kwam het op hetzelfde neer: je liep spichtig de trainer uit en in.

Zo ook tijdens de commandantenopleiding. Die bestaat uit twee delen: een trainerdeel en een praktijkdeel. Na de start in de trainer zei de *teacher* me: 'Ik heb zojuist de groepsoudste gebeld en hem doorgegeven dat er waarschijnlijk één gaat afvallen. En dat gesprek ging over jou.' Wellicht was dit een goed gespeeld, stressverhogend onderdeel van de training. Hoe dan ook, het was duidelijk dat ik dat spel aan het verliezen was.

Serendipiteit staat voor onverwachte bruikbaarheid. Momenten van serendipiteit ontstaan als we openstaan voor informatie zonder dat we er nadrukkelijk naar op zoek waren. En dan, gek genoeg, kunnen we serendipiteit verwachten...

Een paar dagen later lag ik ziek in bed. Ik kon niets meer. In dat dieptepunt ging er een knop om. Zoals ik er nu op terugkijk heb ik mijn ego toen begraven; ik wist los te komen van (be)oordelen en leerde, ook onder zware druk, openstaan voor nieuwe bruikbare informatie. Mijn grote (behoefte) ego maakte plaats voor een sterk zelfbewustzijn dat kon groeien met nieuwe informatie en inzichten. Uiteraard was het de kunst om dat, na nieuwe (verslavende) succesjes, vol te blijven houden.

Tijdens de praktijkfase leefde ik vervolgens op. Als commandant in spe voelde ik me weer onderdeel van de bemanning. Met zijn allen beleefden we hetzelfde verhaal met als gevolg dat er een veelvoud aan informatie was! Om adequaat te kunnen handelen was het slechts nodig om alle informatie op te vangen en die waar bruikbaar in te zetten. Zo ontstonden ondanks toegenomen (*real life*) druk de oplossingen als vanzelf, in een aaneenschakeling van momenten van 'serendipiteit'.

Berend van de Kraats is oud-onderzeebootcommandant en initiatiefnemer van BOOST. Met de maatschappelijk geïntegreerde doetank OceansX werkt hij aan een nieuwe manier van organiseren waarin het menselijk potentieel centraal staat en volledig benut wordt bij het werken aan wat ons dierbaar is.

Vrij vertaald betekent serendipiteit dat iets wat onverwacht op je pad komt, heel bruikbaar kan zijn. Ik twijfel of dat werkelijk zo onverwacht is. Volgens mij kunnen we prima wachten en vertrouwen op serendipiteit. Als bemanning hebben we het tijdens patrouilles zelfs meerdere malen met elkaar benoemd. Ook tijdens BOOST-trajecten kun je de klok er op gelijkzetten. En in een andere vorm zien we het gebeuren bij de *serious game* Oceans1. De randvoorwaarden inregelen waarin men open blijft staan voor nieuwe invloeden is de gemene deler.

Ik begrijp van de toeslagenaffaire dat heel veel mensen niet open hebben gestaan voor signalen dat er iets mis was en bruikbare informatie voor een oplossing lieten liggen. *Mission creep*, dus. Ter verantwoording roepen geeft geen garantie dat dit nooit meer gaat gebeuren. Energie steken in het creëren van omstandigheden, waarin bruikbare signalen worden opgepikt wél. En dan kunnen we wachten op die momenten van onverwachte bruikbaarheid.

Blijf in contact!

- **Bekijk www.Oceansx.nl – Oplossen vanuit beweging**
- **berend@oceansx.nl voor reacties en tips**
- **Volg ons op [@oceansx.nl](https://www.instagram.com/oceansx) en [/company/oceans/](https://www.linkedin.com/company/oceans/)**

<https://vimeo.com/444329513>